

Мойнақ районы хәкими Б.Менглибековтың халыққа мүрәжати

Ассалаўма әлейкум хұрметли депутатлар, сессия қатнасыўшылары

Мойнақ - тарийхта аўыр сынақларды басынан өткерген, бирақ бүгин Жаңа Өзбекстан принципери тийкарында жаңа өмир, жаңа имканиятларға қарай қәдем таслап атырған орын. Биз ерискен нәтийжелер - халқымыздың пидайылығы хәм мәмлекетимиз басшысының итибарының жемиси.

Хұрметли Президентимиздиң тапсырмасына тийкар Республика көлеминде 37 «аўыр» район таңлап алынған болып усы районларда быйылғы жылда курылыс хәм абаданластырыў, халық саламатлығын сақлаў, кең көлемли реформалар, инфраструктурасын жақсылаў, социаллық-экономикалық раўажланыў, хәм халықтың турмыс дәрежесин арттырыўға қаратылған әҳмийетли жумыслар алып барылыўы режелестирилген. Мойнақ районында атап өтилген район тайпасына киритилген болып 2026-жылда бир қатар жумыслар әмелге асырылыўы белгиленген.

Атап айтқанда:

Өзбекстан Республикасы Президентиниң 2024-жыл 12-декабрь күнги “2025-2027-жылларда Өзбекстан Республикасының социаллық хәм өндириллик инфраструктурасын раўажландырыў илажлары хаққында”ғы ПҚ-454-санлы қарарына муўапық Мойнақ районы аймағындағы 2 объектте (1 мектеп, 1 бақша) **5 млрд 40 млн сўмлық** курылыс жумыслары, яғный Мойнақ районлық Мектепке шекемги хәм мектеп билимлендириў бөлимине қараслы “Арал” МПЖ аймағында жайласқан 1-санлы айрым пәнлер тереңлестирилип оқытылатуғын класслары бар улыўма орта билим бериў мектеби жанынан 120 орынға мөлшерленген қосымша оқыў корпусын жаңадан курыў ушын **1 млрд 440 млн сўм** қаржы ажыратылып, бүгинги күнде курылыс жумыслары алып барылмақта.

Атап айтқанда, имарат толығы менен өрилип төбеси профнастиль қаппасы менен жабылды, айна, қапылары 100 пайыз орнатылды, электр тармақлары, ишки дийўаллары, потолоклары шпаклевка тартылды, текшелери орнатылды, мектептиң фасад бөлеги, коридор полына мрамор басыў, ишки санузел хәм ишки пардозлаў жумыслары әмелге асырылмақта.

Сондай-ақ, «Қызылжар» АПЖ аймағында жайласқан 90 орынға мөлшерленген мектепке шекемги билимлендириў шөлкеми имаратын жаңадан курыў ушын **3 млрд 600 млн сўм** қаржы ажыратылып, бүгинги күнде курылыс жумыслары алып барылмақта хәм бул курылыс жумыслары усы жылдың өзинде жуўмакланып тапсырыў режелестирилген.

Өзбекстан Республикасы Халық аралық институти тәрөпинен Қарақалпақстан Республикасына жами 200 млн доллар ажыратылған. Соннан Мойнақ районында Мойнақ-Қоңырат автомобиль жолының 32-91 км автомобиль жолын қайта оңлаў ушын 8 млн 333 мың доллар және Мойнақ

районы Қазақдәря АПЖ аймағынан 110 дана хожалықты ишимлик суўы менен тәмийинлеў мақсетинде 3,2 км ишимлик суў тармағы және 1 дана суўды душланыўшы (ЕКОС) үскенесин жаңадан орнатыў ушын 250 мың доллар қаржылары, сондай-ақ, Мойнақ районындағы 3-санлы орта билим бериў мектебине математика ҳәм инженерлик технология пәнлерин тереңлестириўге шараят жаратыў мақсетинде инженерлик лабораториясын шөлкемлестириў және тийисли үскенелер менен тәмийинлеў ушын **129,5 мың доллар қаржылары қаратылды.**

"Ашық бюджет" жойбарлары:

Өзбекстан Республикасы Олий Мажлиси Сенаты Кенгашиниң 2024-жыл 30-январьдағы ҚҚ-666-ИВ-санлы қарары менен тастыйықланған "Басламалы бюджет процесслерин өткериў ҳәм қаржыландырыў тәртиби ҳаққында"ғы Нызамға муўапық, "Басламалы бюджет" процессиниң 2025-жыл 2-мәўсим басқышы шеңберинде Мойнақ районы ушын жәми **10 млрд 810 млн сўм** қаржы қаратылған.

Даўыс бериў жуўмақларына бола улыўма баҳасы **10 млрд 771 млн сўмды** қурайтуғын 11 жойбар жеңимпаз деп табылып, ҳәзирги күнде усы жойбарларды әмелге асырыў бойынша тийисли жумыслар алып барылмақта.

Атап айтқанда,

➤ Мойнақ районы "Таллы өзек" МПЖдағы политехникумда гүз-қыс мәўсимине таярлық көриў, қазанхананы жаңалаў, там ҳәм айна рамкаларын оңлаў жумыслары ушын **1 млрд 400 млн сўм** қаржы ажыратылып, бүгинги күнде қаржылар толық өткерилип қурылыс жумыслары басланған.

➤ "Хәким-ата" АПЖ аймағындағы Дослық аўылында тәбийғый газ тәмийнатын жақсылаў ҳәм газ кубырларын реконструкциялаў жойбарына **1 млрд 500 млн сўм** ажыратылып, ҳәзирги күнде қаржы толық өткерилген, буйыртпашы анықланып, жойбар тендер саўдаларына қойылған.

➤ "Қызыл жар" АПЖ аймағындағы ескирген газ кубырларын жаңа газ кубырларына алмастырыў ушын **1 млрд 300 млн сўм** қаратылған болып, ҳәзирги ўақытта қаржы толық өткерилген, буйыртпашы анықланып, қурылыс жумысларын баслаў ушын тендер процесслери алып барылмақта.

➤ "Жайхун" МПЖ аймағындағы мәртлик класын жаңалаў, имаратты оңлаў ҳәм оқыў-шынығыў майданшасын қурыў жумыслары ушын **1 млрд 100 млн сўм** ажыратылып, ҳәзирги күнде қурылыс жумыслары басланған ҳәм қаржы толық өткерилген.

➤ "Мәдели" АПЖ аймағындағы Шеге аўылында суўғарыў насосларына қуяш панельлерин орнатыў ушын **314 млн сўм** ажыратылып, ҳәзирги ўақытта қаржы толық өткерилген ҳәм жойбар тендер саўдаларына қойылған.

➤ "Қазақдәря" АПЖ аймағындағы суўғарыў насосларына қуяш панельлерин орнатыў ушын **158 млн сўм** қаратылған болып, бүгинги күнде қаржы толық өткерилген ҳәм тендер процесслери әмелге асырылмақта.

➤ "Таллы өзек" МПЖ аймағындағы 12 көшеде түнги жақтыландырыў шырақларын орнатыў жумыслары ушын **1 млрд 400 млн сўм** ажыратылып, ҳәзирги күнде қаржы толық өткерилген ҳәм қурылыс жумысларын баслаў ушын таярлық жумыслары алып барылмақта.

➤ "Жайхун" МПЖ аймағындағы бир қатар көшелерде түнги жақтыландырыу шырақларын орнатыу үшін **1 млрд 400 млн сўм** ажыратылып, хәзирги ўақытта қаржы толық өткерилген хәм жойбарды әмелге асырыу бойынша жумыслары алып барылмақта.

➤ "Таллы өзек" МПЖ аймағындағы санитариялық-эпидемиологиялық тынышлық хәм жәмийет саламатлығы бөлими имаратын оңлау хәм реконструкциялау үшін **289 млн сўм** ажыратылып, бүгинги күнде қурылыс-оңлау жумыслары басланған хәм қаржы толық өзлестирилмекте.

➤ "Мәдели" АПЖ аймағындағы Шеге хәм Порлытоу аўыллары көшелерине түнги жақтыландырыу шырақларын орнатыу жумыслары үшін **1 млрд 500 млн сўм** қаратылған болып, хәзирги ўақытта қаржы толық өткерилген хәм қурылыс жумысларын баслау үшін таярлық көрилмекте.

➤ Сондай-ақ, "Қызыл жар" АПЖ аймағындағы суўғарыу насосларына қуяш панельлерин орнатыу жумыслары үшін **410 млн сўм** ажыратылып, хәзирги күнде қаржы толық өткерилген хәм жойбар тендер саўдаларына қойылған.

Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2024-жыл 11-октябрьдеги "Қалалар хәм басқа да елатлы пунктлер көшелери хәм ишки хожалық жоллары инфраструктурасын буннан былай да жақсылау, жетилистириу ҳаққында"ғы 665-санлы қарары муўапық Мойнақ аймағындағы барлық Топырақ жолларды қум-шебен араласпалы жолларға өткериу бойынша **4 млрд сўм** қаржы ажыралылып қум-шебен араласпалы жоллар төсеу жумыслары әмелге асырылмақта.

Усы қарар тийкарында 2026-жылда 4,4 млрд сўм қаржы ажыратылып район аймағындағы ишки жолларға қара қаптамалы асфалт төсеу жумыслары әмелге асырылыуы режелестирилген.

Өзбекстан Республикасы Президентиниң 2025-жыл 27-декабрь күнги "2026-2028-жылларда Өзбекстан Республикасының социаллық хәм өндириллик инфраструктурасын раўажландырыу илажлары ҳаққында"ғы ПҚ-395-санлы қарарына тийкар **39 млрд 350 млн сўм** қаржы ажыратылып қурылыс жумыслары әмелге асырылады, атап айтқанда

➤ Мойнақ аэродромын автоматластыруу авиация метеорология станциясы менен үскенелеу үшін коммуникация тармақларын тартыу үшін **1 млрд 750 млн сўм**,

➤ Мойнақ аэродромын метеорологиялық қурылмалар менен үскенелеу үшін **7 млрд 500 млн сўм**,

➤ Мойнақ районында 4 арнаўлы автомобильге мөлшерленген өрт-қутқарыу бөлимин қурыу үшін **7 млрд 600 млн сўм**,

➤ "Майпост" көли бойлап дамба хәм плотина жолларын реконструкциялау хәм Әмиўдәря (Ақдәря) дәрясы аңғарына суў таслау имаратын қурыу және "Думалақ" көли этирапындағы бузылыулардың алдын алыу үшін **22 млрд 500 млн сўм** қаржы ажыратылып қурылыс жумыслары басланады.

Мойнақ районы 2026-жыл үшін "драйвер" жойбарларын әмелге асырыу.

➤ Районның "Дослық" МПЖда жайласқан дем алыу парки аймағындағы хәўиз этирапын абаданластыруу, пиядалар жолларын қурыу арқалы усы аймақ

этирапында саўда шақапшаларын шөлкемлестириў ушын **1 млрд 500 млн сўм** каржы ажыратылды,

➤ "Мойнақ дийқан базары" ЖШЖ жанында жумыс алып барып атырған исбилерменлерге зэрүр инфраструктураны жаратыў (Брусчатка, смарт-камера хэм Прожекторлар орнатыў) ушын **1 млрд 500 млн сўм** каржы ажыратылды,

➤ "Мўйноқ деҳқон бозори" ЖШЖ ға алып барыўшы жол инфраструктурасы жоқлығы себепли жүк түсириў ушын мөлшерленген майданшалық хэм қара қаппалалы асфальт жолын қурыў хэм түнги жақтыландырғышлар орнатыў ушын **600 млн сўм** каржы ажыратылып қурылыс жумыслары әмелге асырылады.

"Жаңа Өзбекстан" келбети кирип баратуғын мәхәллелерде әмелге асырылатуғын жойбарлар ушын қурылатуғын инфраструктура объектлери ҳаққында:

➤ "Бозатау" АПЖ аймағындағы Бес қала көшесине 0,77 км, Алпамыс көшесине 0,83 км хэм Шадлық көшесине 0,96 км асфальт төсеў ушын **3 600 млн сўм**, Айдын жол көшесине 15, Шадлық көшесине 10, Қаратаў көшесине 5, Мәденият көшесине 5, Таллық көшесине 5, Жаңа мәкан көшесине 5, Алтын жағыс көшесине 10 дана түнги жақтыландырыў шырақларын орнатыў ушын **390 млн сўм**, Шағырлы аўылындағы Шадлық көшеси бойына воркаут қурыў ушын **150 млн сўм**, Шағырлы аўылындағы Шадлық көшеси бойына балалар майданшасын қурыў ушын **350 млн сўм**, Шағырлы аўылы аймағындағы Мойнақ - Қоңырат автомобиль жолы бойына түнги жақтыландырыў шырақларын орнатыў ушын **200 млн сўм** қаржы ажыратыу режелестирилген.

➤ "Қизилжар" АПЖ аймағындағы Қазаяқлы көшесине 0,36 км, Халқабад көшесине 0,6 км хэм Азадалиқ көшесине 0,94 км, Гулайым көшесин 0,6 км асфальтлаў ушын **3 700 млн сўм**, Халқабад көшесине 15, Устазлар көшесине 13, Азадалиқ көшесине 20, Қазаяқлы көшесине 20, Суўшылар көшесине 23, Суўшылар 2 көшесине 10, Гулайым көшесине 14 түнги жақтыландырыў шырақларын орнатыў ушын **700 млн сўм**, Әлий аўылындағы Спорчылар көшеси бойына воркаут майданшасын қурыў ушын **130 млн сўм**, Әлий аўылындағы Спортшылар көшеси бойында балалар майданшасын қурыў ушын **470 млн сўм**,

«Аўыр» район бойынша

➤ Район орайындағы "Мойнақ" МПЖ аймағында пукараларға елде қолайлы шәраят жаратыў мақсетинде **750 млн сўмлық** ишки көшелерге түнги жақтыландырыў шырақларын орнатыў, усы аймақтағы жаслар санаат зонасында **600 млн сўмлық** 0,512 км ишки жолларын асфальтлаў хэм 18 дана түнги жақтыландырыў шырақларын орнатыў жумыслары алып барылады.

➤ Сондай-ақ, "Арал" МПЖ аймағындағы Арал балықшысы көшеси жолын қара қаппалалы асфальтлаў ушын **1 млрд сўм**, ишки көшелерине түнги жақтыландырыў шырақларын орнатыў ушын **500 млн сўм** қаржы ажратқан ҳалда мәхәлле инфраструктурасын бекемлеу белгиленген болса, жами

1 млрд 400 млн сўмлық "Таллы-өзек" МПЖ аймағындағы Бозатаў хәм Е.Алакоз көшелерин оңлаў жумысларын тийкарғы режелеримиздин бири сыпатында айтыуымыз мумкин.

➤ Буннан тысқары, районымыздың шетки мәхаллери болған "Хәким-ата" АПЖ аймағындағы Шыпакерлер, Жайхун хәм Журт келешеги көшелерин оңлаў ушын **6 млрд 200 млн сўм**, ишки көшелерине түнги жақтыландырыў шырақларын орнатыў ушын **1 млрд сўм**, "Үш-сай" АПЖ аймағындағы ишки көшелерине түнги жақтыландырыў шырақларын орнатыў ушын **300 млн сўм** ажратылмақта.

➤ Сондай-ақ, узақ аймақтағы мәхаллеримизди байлансытырыушы **95В124 (4н86) Мойнақ - Порлытаў аўылы - "Қазақдәря" АПЖ** автомобиль жолының 15-24 км бөлегин (9 км) қайта қурыў ушын **18 млрд сўм** қаржы ажратқан ҳалда автотранспортлар ушын қолайлы жол тармағына айландырыў белгиленген.

➤ Район аймағындағы халықтың ден саўлығын сақлаўға айрықша итибар берген ҳалда, емлеў мекемелериндеде бир қатар жумыслар әмелге асырыў реже кылынған. Ягный, Мойнақ районы Медицина бирлеспесине қараслы Терапия бөлими, Туўыў бөлими, жуқпалы кеселликлер бөлими, балалар бөлимлери хәм де лаборатория имаратларын капитал оңлаў жумыслары ушын жами **6 млрд сўм** ажратыў есабынан медицина болимлери хызмет сыпатын елед асрыу режелестирилген. Буннан тысқары, бирлеспениң жарамсыз ҳалға келип қалған тосықларды оңлаў ушын хәмде 33-санлы шаңарақлық поликлиникасын капитал оңлаў жумысларын алып барыу ушын **2 млрд сўм** қаржы ажыратыу режелестирилген.

➤ Район аймағынан алыста жайласқан "Қызылжар" АПЖдағы 460 шаңарақтың қыйтақ жери суўы менен тәмийинлениўи мақсетинде "Қызылжар" АПЖ аймағындағы М1 каналының (жәми 11,29 км) 2,4 км бөлегин бетонлаў ушын **3 млрд 600 млн сўм** қаржы ажартылмақта.

”””””””

Аўыр мәхаллелердеги бос жерлер хәм мәмлекетлик обийектлердин басланғыш суммасы 2 3 есеге пәсейтирип, сатыўға шығарылыўы жолға қойылады.

➤ Жумыс орнын хәм дәраматын көбейтиў бойынша ен жақсы нәтийже көрсеткен “аўыр” 100 мәхәллеге **1 млрд сўм** қаржы бериледи. Усы мәхәллелердеги хәким жәрдемшилери Қытай, Коея, Туркия, Малазия мәмлекетлерине бир айлық қанийгелигин асырыў курсларына жибериледи.

Усы жылы киши хәм орта бизнести раўажландырыў ушын 140 трилион сўм кредит ажыратылады.

Барлық районларда шаңарақлық исбилерменлик бойынша имтиязлы кредитлердин ең көп муғдары 1,5 есеге асырылып **50 млн сўмға** жеткериледи.

➤ Бунда импорт қылынған хәм сертификатлы нәсилли шарўа маллары ушын **100 млн сўмға** шекемги кредит бериледи

➤ Үй мийманханалар, киши көлемли музлатқыш, шийки затты сақлаў хәм қайта ислеў мини технологиясы ушын **150 млн сўм** греўсиз кредит ажыратылады.

Мәхәллелерде қошаметленетуғын қосымша экономикалық механизмлер жолға қойылады.

Тамарқа жер ийелери хәм дийхан хожалықларына:

➤ Сертификаты бар нәллерди сатып алыў кәрежетлериниң ярымы бюджеттен қаплап бериледи:

➤ Мийўениң түрине қарап “шпалер”лар ушын **20 мың сўмнан 70мың сўмға** шекемги субсидиялар ажыратыллады:

➤ Тамарқасында тамшылатып суўғарыўды шөлкемлестирилгенлерге хәр 1 сотых ушын **160 мың сўм** компенсация төленеди.

Студентлер ортасында мәхәлле бас режеси ислеп шығыў бойынша таңлаў дағаза етиледі.

➤ Мәхәллелерге жаңа келбетке алып киретуғын ең зор жойбарларды ислеп шыққан студентлер топарына **100 млн сўмнан** сыйлық бериледи.

➤ Бул арқалы заманагөй жас архитектор хәм урбанислер корпусы қәлиплестириледі.

Студентлер ортасында мәхәлле бас режеси ислеп шығыў бойынша таңлаў дағаза етиледі.

➤ Мәхәллелерге жаңа келбетке алып киретуғын ең зор жойбарларды ислеп шыққан студентлер топарына **100 млн сўмнан** сыйлық бериледи.

➤ Бул арқалы заманагөй жас архитектор хәм урбанислер корпусы қәлиплестириледі.

“Аўыр” район хәм мәхәллелерде халықты жумыслы етиў, дәраматын көбейтиў хәм үзликсиз електор менен тәмийинлеў мақсетинде 903 мәхәллениң хәр биринде 300 киловатлы киши қуяш стансиялары қурылып мәхәллелерге “бийғарез актив” ретинде бериледи.

➤ Қуяш стансияларын эксплуатация қылыўға мәхәллелерде жасаўшы камбағал шаңарақ ағзалары жумысқа алынады.

➤ 1-топар нәгранлығы болған, шаңарағында мийнетке уқыплы ағзасы болмаған 6 мың 700 үйлер энергия тежеўши етип реканструкция исленеди.

➤ Киши қуяш стансиялары таяр ҳалда 7 жыл мүддетке мәхәллелерге пайызсыз лизинге бериледи.

Шегара хәм анклав аймақларда жайласқан 562 мәхәлледеги исблерменлик жойбарларының кредити 1 млрд сўмға асырылады.

➤ Усы жылы шаңарақлық исбилерменлик дәстүрине реже қылынған **3,6 триллион сўмға** қосымша **2 триллион сўм** ресурс жонелтириледі.

➤ Мәхәллелерде қәнийгелесиўин тереңлестириў ушын усы жылы банклер тәрепинен **17 триллион сўмлық** кредит ажыратылады. Бунда өнимди жетилистириўге алынған кредиттиң 4 пайызы, оны қайта ислеў проектинде болса 6 пайызы қаплап бериледи.

Егер уста дийханлар мәхәлледеги хәр 10 шаңарақта экспортбап өним жетилистиўди жолға қойса,

➤ **2 миллион сўм**, оны тамарқасы бар шаңарақлардың кеминде 30 пайызы қылса және **75 миллион сўм** хошамет бериледи.

Усы жылда:

➤ 2 мың гектартоғай жерлери, 4мың камбағал шаңараққа 50 сотхтан тутзар қылыў ушын 10 жылға бийпул бериледи. Бунда пилле кооперативин дүзиў ушын шаңарақларға **4 миллион сўм** субсидия ажыратылады.

➤ Үйинде пилле жетилистириў қәлеўин билдирген шаңарақлар үскенелер алыў ушын **20 миллион сўмға** шекемги пайызсыз ссуда бериледи.

Инфраструктураны жақсылаў ушын ўәлаятларға 20 триллион сўм ажыратылады. Соннан 12 триллион сўм “Аўыр” район хәм мәхәллелерге жөнелтириледи.

➤ Республикадан жергиликли бюджетке қайтарылған қаржы 2 есеге көбейтилип, хәкимликлерге **4,2 триллион сўм** бериледи.

➤ Аўыр районға **10 миллиард сўмнан**

➤ Соннан 903 мәхәллелердиң хәр бирине **10 миллиард сўмнан** ажыратылады.

➤ Буған қосымша хәр бир “Аўыр” районға **50 миллиард сўм “Аўыр” мәхәлlege 2 миллиард сўм** қаржы жөнелтириледи.

Мәдели АПЖ аймағында жайласқан Көк суў дем алыў орнының электр энергиясы менен тәмийинлеў ушын 800 м ҳаўа линиясын тартыў хәм 1 дана трансформатор орнатыў ушын 500 млн сум қаржы ажыратылады.

Дыққатларыңыз ушын рахмет!